

**ΑΠΟ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ
ΤΟΥ
ΘΕΑΜΑΤΟΣ**

...

ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΥΔΡΕΙΟ

Το κείμενο που ακολουθεί αποπειράται να βοηθήσει στο διάλογο που έχει ξεκινήσει γύρω από το θέμα της δημιουργίας, ανάμεσα σε διάφορα αυτοοργανωμένα εγχειρήματα. Ο συνοπτικός και αποσπασματικός χαρακτήρας του οφείλεται στο ότι αποτελεί την καταγραφή των βασικών σημείων ενός κύκλου συζητήσεων στον οποίο βρισκόμαστε εδώ και ένα περίπου χρόνο.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ

Η συζήτηση για τη θέση της ανθρώπινης δημιουργίας στο σημερινό πολιτισμό είναι πάντα επίκαιρη ανεξάρτητα από κάθε είδους "πολιτιστικές πρωτεύουσες" και άλλες φιάστες που η κρατική φροντίδα οργανώνει σε στιγμές έξαρσης του ενδιαφέροντος για την "τέχνη". Είναι επίκαιρη καθώς η μετατροπή της δημιουργίας σε θέαμα-εμπόρευμα αποτελεί βασικό στοιχείο αυτού του πολιτισμού, του πολιτισμού της κατανάλωσης, και κύριο παράγοντα αναπαραγωγής των δομικών του χαρακτηριστικών. Ο πολιτισμός αυτός αντιμετωπίζει τη δημιουργία με τον ίδιο τρόπο που προωθεί τα απορρυπαντικά, την αποτιμά, την εξαργυρώνει και τελικά της αφαιρεί τη δυνατότητα να τον αμφισβητήσει ουσιαστικά, την καθιστά ακίνδυνη για τη διαίωσή του.

ΔΕΝ ΚΑΤΕΒΗΚΑΜΕ ΑΠΟ ΑΛΛΟ ΠΛΑΝΗΤΗ

Είμαστε βαθειά βουτηγμένοι σ' αυτό τον πολιτισμό. Διαβρωθήκαμε από αυτόν πολύ πριν χτίσουμε μέσα μας -διανοητικά και συναισθηματικά- την άρνηση στις αξίες του. Και καθημερινά βιώνουμε την επώδυνη ανταλλαγή μηνυμάτων με αυτόν, συνειδητοποιούμε ότι είμαστε κομμάτι του. Δεν έχουμε την πολυτέλεια να αναλύουμε τη θέση της δημιουργίας στον πολιτισμό αυτό σαν παρατηρητές από το άλφα του κενταύρου. Ούτε και φυσικά θα είχε νόημα να αρνηθούμε συνολικά τα έως τώρα ανθρώπινα δημιουργήματα (οριστική αυτοαναίρεση περιμένει αυτόν που θα το αποτολμήσει.) Το ότι οι άνθρωποι καταφέρνουν να εκφράζονται και ίσως να μεγαλουργούν μέσα στον πολιτισμό αυτό, δεν κρίνεται ως "καλό" ή "κακό". Είναι απλώς ελπιδοφόρο για το ποια θα ήταν η ποιότητα της δημιουργίας σε συνθήκες ουσιαστικής ελευθερίας.

ΚΑΙ Η ΚΡΙΤΙΚΗ (;

Εδώ λοιπόν πρέπει να δούμε πώς μπορεί κανείς να σταθεί κριτικά απέναντι στη δημιουργία όπας αυτή εμφανίζεται μέσα στο συγκεκριμένο πολιτισμό, έστω και συγκρουόμενη μ' αυτόν. Καταρχήν, η όποια κρίση για την αισθητική και το περιεχόμενο της δημιουργίας παρουσιάζει σημαντικές δυσχέρειες. Η αισθητική, έννοια πολυσύνθετη, έχει διαφορετική δυναμική σε κάθε τόπο και χρόνο, και δύσκολα μπορεί να βρεθεί αντικειμενικός τρόπος ανάλυσης της. Αλλά και το περιεχόμενο της δημιουργίας, αν και μπορεί να ερμηνευτεί ως προς τα γενικά του χαρακτηριστικά, είναι ωστόσο δύσκολο - αλλά ίσως και επικίνδυνο- να αποσαφηνιστεί με ακρίβεια, καθώς ο πολιτισμός

αυτός έχει καπηλευτεί και σποπιδώσει νοήματα και σύμβολα.

Αυτά όλα όμως, δεν οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η δημιουργία είναι ανεπίδεκτη ασφαλούς κριτικής. Απλώς το πεδίο της κριτικής πρέπει να είναι διαφορετικό. Η κριτική πρέπει να στραφεί προς τη διαδικασία της δημιουργίας καθώς και τη συνολική στάση των δημιουργών. Όταν η διαδικασία αυτή είναι αυτοοργανωμένη και βρίσκεται σε διάλογο με την κοινωνία, όταν οι δημιουργοί αρνούνται τη θεαματοποίηση της έκφρασής τους, είναι παρόντες στα καλέσματα του καιρού τους και με τη στάση τους κάνουν πράξη την κοινωνική αλληλεγγύη, τότε η ποιότητα του αντικειμένου της δημιουργίας είναι υπόθεση κερδισμένη. Με την εξασφάλιση των παραπάνω όρων, η κριτική για το περιεχόμενο θεωρείται ότι έχει ήδη γίνει, ενώ αυτή για την αισθητική καταλήγει να είναι δευτερεύουσα, αν όχι περιττή.

ΟΙ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΜΑΣ

Στην προσπάθειά μας να βαδίσουμε στις γραμμές που μόλις περιγράψαμε συναντήσαμε μια μεγάλη αντίφαση η οποία έχει να κάνει με τον τρόπο που επιλέγουμε να εκφραστούμε και να επικοινωνήσουμε. Θεωρώντας δεδομένο ότι η μουσική είναι "δράμενο", ότι η μουσική πρέπει να παίζεται "ζωντανά", αποδεχόμαστε τη συναυλία ως κύριο μέσο επικοινωνίας. Μέσα όμως στον πολιτισμό της κατανάλωσης, η συναυλία αποκτά διαφορετική λειτουργία, γίνεται προϊόν και διαμορφώνει δικά της αυτόνομα χαρακτηριστικά: Ο "μουσικός" ανεβαίνει στη σκηνή για να οδηγήσει το κοινό του στα δύσβατα μονοπάτια της τέχνης. Και το κοινό αυτό, φορώντας μπλουζάκια με την καθαγιασμένη μορφή του "καλλιτέχνη", αντιδρά με τον υπαγορευμένο από την παντοδυναμία της μουσικής βιομηχανίας τρόπο, και τον τοποθετεί εκεί που του αρμόζει, στη "σφαίρα της δημιουργίας".

Έτσι, βλέπουμε τη διάθεσή μας για επικοινωνία να υπονομεύεται από την ισχυρή δομή που η συναυλία έχει αποκτήσει. Η μορφή μας μάλιστα -αυτή τη ηλεκτρικής "ροκ" μπάντας- κάνει ίσως πιο εύκολη την ταύτιση της έκφρασής μας με τα live-κονσέρβια των "επαναστατών" του underground.

Στην πορεία λοιπόν προς την αναζήτηση μιας νέας μορφής έκφρασης, πραγματικά αμφίδρομης, μπορούμε ήδη να κάνουμε κάτι πολύ σημαντικό. Να κάνουμε ένα καθοριστικό βήμα για το διαχωρισμό της έκφρασης μας από τα άρρωστα παράγωγα της κατανάλωσης: Να απεκδύσουμε τη δημιουργία από όλα τα εμπορευματικά της χαρακτηριστικά. Να μιλήσουμε για σχέσεις χωρίς ανταλλάγματα, χωρίς προϋποθέσεις. Να αποβάλουμε τις έννοιες που η κατανάλωση έχει επιβάλει, το "πόσο κοστίζει", το "ακριβό", το "φτηνό", το "τσάμπα". Να οργανώσουμε έτσι τη δημιουργία ώστε να στηρίζεται στη δυναμική όλο και μεγαλύτερου κομματιού της κοινωνίας και να αποτελεί γνήσια έκφρασή της.

**Σμέρνα
Μουσική Κολεκτίβα**

"Και ο πέμπτος άγγελος εσάλπισε . Και είδον ότι έπεσεν εις την γην αστήρ εκ του ουρανού και εδόθη εις αυτόν το κλειδί του φρέατος της άβύσσου. Και ήνοιξε το φρέαρ της άβύσσου και ανέβη καπνός εκ του φρέατος ως καπνός καμίνου μεγάλης, και εσκοτίσθη ο ήλιος και ο αήρ εκ του καπνού του φρέατος. Και εκ του καπνού εξήλθον ακρίδες εις την γην και εδόθη εις αυτάς εξουσία, ως έχουσιν εξουσία οι σκορπίοι της γής".

Ιωάννου αποκάλυψις κεφ.Θ 1-3

Η συναυλία είχε αρχίσει...